SODBA SODIŠČA (drugi senat)
z dne 25. oktobra 2007*

V zadevi C-334/04,

zaradi tožbe zaradi neizpolnitve obveznosti na podlagi člena 226 ES, vložene 30. julija 2004,

Komisija Evropskih skupnosti, ki jo zastopata M. Patakia in M. van Beek, zastopnika, z naslovom za vročanje v Luxembourgu,

tožeča stranka,

proti

Helenski republiki, ki jo zastopa E. Skandalou, zastopnica, z naslovom za vročanje v Luxembourgu,

tožena stranka,

* Jezik postopka: grščina.

ob intervenciji:

Kraljevine Španije, ki jo zastopa N. Díaz Abad, zastopnica, z naslovom za vročanje v Luxembourgu,

Francoske republike, ki jo zastopata G. de Bergues in C. Jurgensen-Mercier, zastopnika, z naslovom za vročanje v Luxembourgu,

Portugalske republike, ki jo zastopata L. Fernandes in M. Lois, zastopnika, z naslovom za vročanje v Luxembourgu,

Republike Finske, ki jo zastopa T. Pynnä, zastopnica, z naslovom za vročanje v Luxembourgu,

intervenientke,

SODIŠČE (drugi senat),

v sestavi C. W. A. Timmermans, predsednik senata, L. Bay Larsen, sodnik, R. Silva de Lapuerta, sodnica, P. Kūris (poročevalec), in J. Klučka, sodnika,

generalna pravobranilka: J. Kokott,

sodna tajnica: M. Ferreira, glavna administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 22. junija 2006,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalne pravobranilke na obravnavi 14. septembra 2006

izreka naslednjo

Sodbo

1 Komisija Evropskih skupnosti s tožbo Sodišču predlaga, naj ugotovi, da Helenska republika,

— s tem da je razvrstila kot posebna območja varstva (v nadaljevanju: POV) ozemlja, katerih število in skupna velikost sta očitno manjša od števila in skupne velikosti ozemelj, ki izpolnjujejo pogoje za razvrstitev kot POV, kot so določeni v členu 4(1) Direktive Sveta 79/409/EGS z dne 2. aprila 1979 o ohranjanju prosto živečih ptic (UL L 103, str. 1), kot je bila spremenjena zlasti z Direktivo Komisije 97/49/ES z dne 29. julija 1997 (UL L 223, str. 9, v nadaljevanju: Direktiva 79/409),

— s tem da je kot POV določila očitno manjša ozemlja, ki ne ustrezajo ozemljem seznama *Inventory of Important Bird Areas in the European Community* (Seznam pomembnih območij za zračni živalski svet v Evropski skupnosti), objavljenega leta 2000 (v nadaljevanju: IBA 2000), ki izpolnjujejo pogoje za razvrstitev kot POV,

— s tem da ni določila POV za več vrst ptic, ki so navedene v Prilogi I k Direktivi 79/409, ali pa je razvrstila kot POV ozemlja, kjer te vrste niso zastopane v zadostni meri,

— s tem da ni določila POV za več selitvenih vrst ali pa je razvrstila kot POV ozemlja, kjer te vrste niso zastopane v zadostni meri,

ni izpolnila obveznosti iz člena 4(1) in (2) Direktive 79/409.

Pravni okvir

2 V deveti uvodni izjavi Direktive 79/409 je določeno:

„[K]er so ohranjanje, vzdrževanje ali obnavljanje zadostne raznovrstnosti ter površine habitatov nujni za ohranitev vseh vrst ptic; ker naj bi bile nekatere vrste ptic predmet posebnih ukrepov za ohranitev njihovih habitatov, da se zagotovi preživetje in razmnoževanje ptic na njihovem območju razširjenosti; ker morajo ti ukrepi upoštevati tudi selitvene vrste in se uskladiti tako, da se vzpostavi skladna celota."

3 V členu 1(1) Direktive 79/409 je določeno:

„Ta direktiva se nanaša na ohranjanje vseh prostoživečih vrst ptic, naravno prisotnih na evropskem ozemlju držav članic, kjer se uporablja Pogodba. Vključuje varovanje, upravljanje in nadzor nad temi vrstami in določa pravila njihovega izkoriščanja."

4 V členu 2 te direktive je določeno:

„Države članice sprejmejo potrebne ukrepe za vzdrževanje populacije vrst iz člena 1 na stopnji, ki ustreza zlasti ekološkim, znanstvenim in kulturnim zahtevam, upoštevaje gospodarske in rekreativne zahteve, ali za prilagajanje populacije teh vrst tej stopnji."

5 V členu 4(1), (2) in (3) te direktive je določeno:

„1. Vrste iz Priloge I so predmet posebnih ukrepov za ohranitev njihovih habitatov, da se zagotovi preživetje in razmnoževanje teh vrst na njihovem območju razširjenosti.

V zvezi s tem se upoštevajo:

(a) vrste, ki jim grozi izumrtje;

(b) vrste, občutljive na določene spremembe v svojih habitatih;

(c) vrste, za katere se šteje, da so redke, ker so njihove populacije majhne ali pa so omejeno lokalno razširjene;

(d) druge vrste, ki zahtevajo posebno pozornost zaradi posebne narave svojih habitatov.

Kot osnova za vrednotenje se upoštevajo trendi in nihanja populacijskih nivojev.

Države članice razvrstijo zlasti ozemlja, ki so glede na število in velikost najprimernejša, kot posebna območja varstva za ohranjanje teh vrst, upoštevaje varstvene zahteve teh vrst na geografskem območju morja in kopnega, kjer se uporablja ta direktiva.

2. Države članice sprejmejo podobne ukrepe za redno pojavljajoče se selitvene vrste, ki niso navedene v Prilogi I, upoštevaje njihovo potrebo po varstvu na geografskem območju morja in kopnega, kjer se uporablja ta direktiva, kar zadeva njihova območja za razmnoževanje, goljenje in prezimovanje ter počivališča na njihovih selitvenih poteh. Države članice zato posvetijo posebno pozornost varovanju mokrišč ter zlasti mokrišč mednarodnega pomena.

3. Države članice predložijo Komisiji vse ustrezne informacije, tako da lahko sprejme primerne pobude za usklajevanje, potrebno za zagotovitev, da območja, predvidena v odstavkih 1 in 2, tvorijo jasno celoto, ki izpolnjuje varstvene zahteve teh vrst na geografskem območju morja in kopnega, kjer se uporablja ta direktiva."

Predhodni postopek

6 Po mnenju Komisije Helenska republika v letu 2001 ni razvrstila kot POV vseh območij, pomembnih za ohranitev ptic, navedenih v IBA 2000. Slednji naj bi na podlagi ornitoloških meril, ki jih definira in izrecno navaja, določil 186 območij, pomembnih za ohranjanje ptic, v skupni površini 3.320.027 ha, ki predstavljajo 25,2 % nacionalnega ozemlja in jih je treba razvrstiti kot POV v smislu Direktive 79/409.

7 Grški organi so 11. oktobra 2001 Komisiji posredovali seznam predlogov za vzpostavitev novih POV, razširitev obstoječih POV in odpravo POV, ki bi jih bilo treba v prihodnje vključiti v nove. Ker teh predlogov niso spremljali niti zemljepisni podatki, zlasti v zvezi s površino, niti tehnične informacije, ki so potrebne za izvedbo razvrstitve območij kot POV, kot se to zahteva v členu 4(3) Direktive 79/409, je Komisija menila, da Helenska republika ni izpolnila obveznosti iz člena 4(1) in (2) te direktive in je 21. decembra 2001 nanjo naslovila pisni opomin.

8 Helenska vlada je v odgovoru na pisni opomin 25. marca 2002 delno nasprotovala metodologiji in merilom, ki so bila uporabljena pri sestavi IBA 2000, in je Komisijo obvestila o težavah, s katerimi se je soočila pri razvrstitvi določenih območij iz tega seznama kot POV. Grški organi so nato Komisiji poslali seznam približno 40 novih območij, ki jih nameravajo razvrstiti kot POV.

9 Grški organi so v dopisu z dne 30. septembra 2002 posredovali dodatne kartografske in tehnične informacije za razvrstitev območij, ki se nahajajo na seznamu, posredovanem 11. oktobra 2001, kot POV. Komisija je na podlagi teh informacij ugotovila, da je Helenska republika določila 110 POV s površino 811.236 ha. Ker Komisija ni prejela dodatnih informacij v zvezi z določitvijo drugih POV, je 19. decembra 2002 tej državi članici poslala obrazloženo mnenje, v katerem jo je pozvala, naj v roku dveh mesecev sprejme vse ukrepe, ki so potrebni za uskladitev z navedenim mnenjem.

10 Grški organi so v odgovoru na obrazloženo mnenje v dopisu z dne 20. februarja 2003 posredovali tehnične in kartografske informacije glede 51 območij in predlagali spremembo meje za deset izmed teh območij.

11 Ko se je Komisija seznanila s tem odgovorom in z dodatnima odgovoroma, ki so ju helenski organi posredovali 5. maja in 2. decembra 2003, je ocenila, da naj bi položaj ostal nezadovoljiv in je vložila to tožbo.

12 S sklepom predsednika Sodišča z dne 10. decembra 2004 je bila Republiki Španiji, Francoski republiki, Portugalski republiki in Republiki Finski dopuščena intervencija v podporo predlogov Helenske republike.

Tožba

Prvi in drugi očitek: razvrstitev kot POV ozemelj, katerih število in skupna velikost sta očitno manjša od števila in skupne velikosti ozemelj, ki izpolnjujejo pogoje za razvrstitev kot POV v smislu Direktive 79/409 in določitev kot POV ozemelj, ki so očitno manjša od ustreznih ozemelj, navedenih v IBA 2000

13 Najprej je treba prva dva očitka Komisije preučiti kot en sam in enoten očitek neobstoja in nezadostnosti razvrstitve kot POV ozemelj, navedenih v IBA 2000.

Trditve strank

14 Komisija trdi, da Helenska republika ni razvrstila 45 območij, pomembnih za ohranjanje ptic, in je zgolj delno razvrstila 141 izmed teh območij, ki izpolnjujejo pogoje za razvrstitev kot POV v smislu člena 4(1) Direktive 79/409. Ta območja predstavljajo 151 POV, ki niso bila predmet niti enega pravno zavezujočega akta, saj ni bil Komisiji priglašen niti en skupen odlok ministra za okolje, urejanje prostora in javna dela ter ministra za kmetijstvo. Poleg tega dodaja, da ta določitev zajema površino 1.360.069 ha, ki predstavlja zgolj 40 % skupne površine 186 območij, pomembnih za ohranjanje ptic, navedenih v IBA 2000.

15 Na koncu Komisija poudarja, da se ugotovitev, da je Helenska republika delno razvrstila območja, ki so pomembna za ohranjanje ptic, navedenih v IBA 2000, nanaša zlasti na mokrišča iz člena 4(2) Direktive 79/409, in sicer predvsem na mokrišča mednarodnega pomena, kot so tista, ki so opredeljena v konvenciji o mokriščih, ki so mednarodnega pomena zlasti kot habitati vodnih ptic, sklenjeni 2. februarja 1971 v Ramsarju (v nadaljevanju: Ramsarska konvencija).

16 Helenska vlada priznava, da 45 pomembnih območij za ohranjanje ptic, navedenih v IBA 2000, ni bilo razvrščenih kot POV in bodo preučena v okviru „Programa ponovne preučitve 69 območij, ki so pomembna za ptice, zaradi njihove razvrstitve kot POV zračnega živalskega sveta. Sestava akcijskih projektov za varstvo prednostnih vrst" z dne 11. februarja 2004 (v nadaljevanju: program ponovne preučitve).

17 Še več, navedena vlada poudarja, da je bila razvrstitev 151 POV opravljena na podlagi najnovejših ornitoloških meril, kot so jih določili pristojni helenski organi in poseben medministrski odbor ob sodelovanju družbe Elliniki Ornithologiki Etaireia (grška ornitološka družba, v nadaljevanju: EOE).

18 Na koncu helenska vlada v zvezi z mokrišči meni, da so bila kot POV razvrščena vsa mokrišča, ki so pomembna za ohranjanje ptic. Zlasti v zvezi z mokrišči mednarodnega pomena navaja, da je bilo z izjemo tistih iz delte Nestou in Vistonida več kot 85 % površine navedenih območij razvrščene kot POV. Tudi morska območja, ki spadajo med mokrišča, določena v Ramsarski konvenciji, so bila vključena med POV. Površine POV se razlikujejo od površin območij, določenih v tej konvenciji, saj nekatera izmed teh območij nimajo ornitološkega pomena, zaradi katerega bi jih bilo mogoče razvrstiti kot POV.

19 Helenska vlada meni, da – čeprav je število in površina ozemelj, ki so bila razvrščena kot POV, manjše od števila in površine območij, ki so pomembna za ohranjanje ptic, navedenih v IBA 2000 – taka razvrstitev ni očitno manjša od navedenega seznama, ker je bilo pri določitvi 151 POV razvrščenih 141 od 186 območij, pomembnih za ohranjanje ptic, navedenih v tem seznamu, kar pomeni več kot polovica navedenih območij.

20 Po mnenju španske vlade je IBA 2000 pomanjkljiv, zlasti zato, ker noben organ javne uprave, pristojen za področje okolja, ni nadziral sestave navedenega seznama, kar bi zagotavljalo natančnost in pravilnost njegovih podatkov, in mu zato ni mogoče pripisati enake vrednosti, kot jo ima seznam *Inventory of Important Bird Areas in the European Community* (Seznam pomembnih območij za zračni živalski svet v Evropski skupnosti), objavljen leta 1989 (v nadaljevanju: IBA 89).

21 Francoska vlada trdi, da se je mogoče na IBA 2000 koristno sklicevati, vendar pa ne zadošča za razvrstitev kot POV – v smislu Direktive 79/409 – območij, ki se nahajajo v navedenem seznamu, in da ta direktiva ne določa meril za določanje POV glede na skupno površino ali glede na odstotni delež.

22 Portugalska vlada uveljavlja, da je treba državam članicam odobriti razumen rok za to, da opravijo potrebne študije. Seznami kot je IBA 2000 pomenijo priznane in nesporne podlage za sklicevanje, ki pa jih ni mogoče uporabiti kot količinske matrice za nadzor nad izvrševanjem obveznosti iz Direktive 79/409.

23 Po mnenju finske vlade je dokazno breme zaradi sklicevanja na IBA 2000 nesorazmerno, saj so države članice zavezane predložiti znanstvene podatke kot dokaz, da določeno območje ne izpolnjuje meril za razvrstitev kot POV, čeprav je kot tako določeno v navedenem seznamu.

Presoja Sodišča

24 Opozoriti je treba, da člen 4 Direktive 79/409 določa posebej načrtovan in okrepljen sistem varovanja za vrste iz Priloge I k tej direktivi in za selitvene vrste, na katere se ta priloga ne nanaša, ki ga upravičuje dejstvo, da gre za najbolj ogrožene vrste in za vrste, ki so skupna dediščina Skupnosti (sodba z dne 13. julija 2006 v zadevi Komisija proti Portugalski, C-191/05, ZOdl., str. I-6853, točka 9 in navedena sodna praksa). Poleg tega iz devete uvodne izjave navedene direktive izhaja, da so ohranjanje, vzdrževanje ali obnavljanje zadostne raznovrstnosti ter površine habitatov nujni za ohranitev vseh vrst ptic. Države članice so torej zavezane, da sprejmejo potrebne ukrepe za ohranjanje navedenih vrst (sodba z dne 28. junija 2007 v zadevi Komisija proti Španiji, C-235/04, ZOdl., str. I-5415, točka 23).

25 V ta namen je posodabljanje znanstvenih podatkov nujno za opredelitev položaja najbolj ogroženih vrst in položaja vrst, ki so skupna dediščina Skupnosti, da bi lahko kot POV določili najprimernejša ozemlja. Treba je torej uporabiti najbolj posodobljene znanstvene podatke, ki so razpoložljivi ob izteku roka, določenega v obrazloženem mnenju (zgoraj navedena sodba Komisija proti Španiji, točka 24).

26 V zvezi s tem je treba opozoriti, da je bila z nacionalnimi seznami, med katerimi je IBA 2000, ki ga je sestavila družba EOE, revidirana prva panevropska študija v IBA 89, ker podajajo natančnejše in posodobljene znanstvene podatke.

27 Sodišče je v zvezi z IBA 89, upoštevajoč njegovo znanstveno vrednost in ob tem, da država članica ni predložila znanstvenih dokazov, na podlagi katerih bi lahko dokazala predvsem, da je mogoče obveznosti iz člena 4(1) in (2) Direktive 79/409 izpolniti tako, da se kot POV razvrsti druga območja namesto tistih, ki so našteta v navedenem seznamu, in z manjšo skupno površino, kot jo imajo območja s seznama, razsodilo, da lahko ta seznam, čeprav ni pravno zavezujoč, uporabi za to, da bi presodilo, ali je država članica glede na število in velikost razvrstila dovolj ozemelj kot POV v smislu zgoraj navedenih določb Direktive 79/409 (v tem smislu glej sodbi z dne 19. maja 1998 v zadevi Komisija proti Nizozemski, C-3/96, Recueil, str. I-3031, točke od 68 do 70; z dne 20. marca 2003 v zadevi Komisija proti Italiji, C-378/01, Recueil, str. I-2857, točka 18, in zgoraj navedeno sodbo Komisija proti Španiji, točka 26).

28 Treba je ugotoviti, da je IBA 2000 posodobljen seznam pomembnih območij za ohranjanje ptic v Grčiji, ki, kadar ne obstajajo nasprotni znanstveni dokazi, pomeni vir, na podlagi katerega je mogoče presoditi, ali je ta država članica glede na število in velikost razvrstila kot POV dovolj ozemelj, da bi zagotovila varstvo vseh vrst ptic, naštetih v Prilogi I k Direktivi 79/409, in tudi selitvenih vrst, ki niso navedene v tej prilogi.

29 Pri tem je treba poudariti, kot to pojasnjuje tudi sama helenska vlada, da je elemente, ki jih vsebuje IBA 2000 v zvezi z Grčijo, določila zlasti družba EOE. Poleg tega je bilo 151 POV izbranih ob sodelovanju z navedeno družbo, ki je pri tem izvajala znanstveno in tehnično pomoč.

30 V obravnavani zadevi ni sporno, da Helenska republika s tem, da je nadaljevala program ponovne preučitve, katere rezultati še vedno niso bili na voljo po izteku roka, določenega v obrazloženem mnenju, in s tem, da Komisiji po izteku tega roka ni posredovala informacij glede metodologije, opravljene v navedenem programu, in drugih znanstvenih podatkov, ni predložila elementov, ki bi lahko izpodbili rezultate, ki jih vsebuje IBA 2000.

31 Zgoraj navedene ugotovitve ni mogoče izpodbijati s trditvijo, da je treba državam članicam odobriti razumni rok za izvedbo dolgoročnih študij opazovanja in kartografije za določitev območij, pomembnih za ohranjanje ptic.

32 Kot je namreč navedla generalna pravobranilka v točkah 48 in 49 sklepnih predlogov, če so zgolj države članice odgovorne za razvrstitev kot POV in se morajo v ta namen opirati na najboljša znanstvena spoznanja, ki so na voljo, to ne pomeni, da taka obveznost ne velja, dokler pristojni organi ne ocenijo in preverijo novih znanstvenih spoznanj. Taka obveznost razvrstitve obstaja od izteka roka za prenos Direktive 79/409, kar za Helensko republiko pomeni od 6. aprila 1981.

33 Ob upoštevanju vsega zgoraj navedenega je treba ugotoviti, da je brez predložitve znanstvenih študij, ki bi nasprotovale rezultatom IBA 2000, ta seznam najbolj

sodoben in natančen vir za določanje območij, ki so po številu in po velikosti najprimernejša za ohranjanje ptic.

34 V zvezi z očitno nezadostnostjo razvrstitve kot POV ozemelj, ki izpolnjujejo pogoje za razvrstitev kot POV v smislu člena 4(1) Direktive 79/409, je treba opozoriti, da so države članice zavezane razvrstiti kot POV vsa območja, ki se ob uporabi ornitoloških meril izkažejo za najprimernejša za ohranjanje zadevnih vrst (glej zgoraj navedeno sodbo Komisija proti Nizozemski, točka 62).

35 V obravnavanem primeru je ugotovljeno, da izmed 151 POV, ki jih je določila Helenska republika, 141 POV omogoča varstvo zgolj 40 % skupne površine 186 območij, pomembnih za ohranjanje ptic, navedenih v IBA 2000. Iz tega izhaja, da kot POV ni razvrščenih 45 območij, pomembnih za ohranjanje ptic, ki predstavljajo 60 % zgoraj navedene skupne površine.

36 Ugotoviti je treba, da je Helenska republika, ker niso obstajali znanstveni podatki, ki bi lahko izpodbili rezultate IBA 2000, kot POV razvrstila območja, katerih število in skupna velikost sta očitno manjša od števila in skupne velikosti območij, ki štejejo kot najprimernejša za ohranjanje zadevnih vrst. Tožbi je treba zato v tem delu ugoditi.

37 Na koncu, v zvezi z delno razvrstitvijo območij, pomembnih za ohranjanje ptic, in zlasti v zvezi z delno razvrstitvijo mokrišč je treba opozoriti, da je v členu 4(2)

Direktive 79/409 določeno, da države članice posvetijo posebno pozornost varovanju mokrišč, zlasti mokrišč mednarodnega pomena (glej zgoraj navedeno sodbo Komisija proti Španiji, točka 81).

38 V zvezi s tem iz IBA 2000 izhaja, da se na 32 mokriščih nahaja več kot 1 % biogeografskih populacij vodnih ptic in da se na 49 drugih območjih nahaja več kot 1 % selitvenih populacij ene ali več vodnih ptic.

39 Kot trdi Komisija, je treba torej ugotoviti, ali je Helenska republika kot POV razvrstila število mokrišč mednarodnega pomena, zlasti tistih, ki so navedena v Ramsarski konvenciji, ki zgolj delno ustrezajo površini območij, pomembnih za ohranjanje ptic, navedenih v IBA 2000, prav tako je po mnenju Komisije treba ugotoviti, ali je treba določena območja, ki izpolnjujejo merila, našteta v tej konvenciji, in ki so pomembna za ohranjanje ptic, navedenih v IBA 2000, v skladu s členom 4(2) Direktive 79/409 razvrstiti kot POV in še vedno niso razvrščena.

40 Komisija kot primer mokrišč mednarodnega pomena, ki niso bila razvrščena kot POV ali so bila razvrščena kot POV, pri katerih pa je kot POV zajeto manj kot 50 % površine, določa območja številk 45 (Lake Vegoritis and Lake Petron), 91 (Lakes Trichonida and Lysimachia), 99 (Kotychi Lagoon), 166 (Mount Dikios, Cape Louros, Lake Psalidi, and Alyki) in 180 (Lake Kourna, Almyrou Delta and Georgioupolis Beach), v zvezi s katerimi helenska vlada navaja razloge za razlike, ki obstajajo med območji, ki so pomembna za ohranjanje ptic, navedenih v IBA 2000, in območji, ki jih je razvrstila kot POV.

41 Treba je navesti, da helenska vlada v zvezi z območjem številka 45 navaja, da je treba kot POV razvrstiti zgolj jezero Petron (Lake Petron), saj se le na njem nahaja pritlikavi kormoran (Phalacrocorax pygmæus). Isto velja v zvezi z območjem številka 91, kjer je za kostanjevko (Aythya nyroca) pomembno zgolj jezero Lysimachia (Lake Lysimachia).

42 Treba je opozoriti, da se diskrecijska pravica, ki jo imajo države članice pri izbiri ozemelj, ki so najprimernejša za razvrstitev kot POV, nanaša na uporabo ornitoloških meril za določitev ozemelj, ki so najprimernejša za ohranjanje zadevnih vrst (v tem smislu glej zgoraj navedeno sodbo Komisija proti Nizozemski, točka 61).

43 Kot je torej v točki 54 sklepnih predlogov poudarila generalna pravobranilka, je jasno, da sta zgoraj navedeni območji izbrani na podlagi meril, določenih v Ramsarski konvenciji, zaradi pomembnosti pritlikavega kormorana in kostanjevke. Ker Komisija ne ugovarja temu, da površine, ki niso zajete, za ti vrsti niso pomembne, je treba trditvi helenske vlade v tem delu ugoditi.

44 V zvezi z območjem št. 166 iz njegovega opisa v IBA 2000 izhaja, da je to območje sestavljeno iz gorskega masiva, kjer prevladujejo makija in gozdovi ter da vsebuje tudi mokrišča. To območje je v njem opisano kot pomemben kraj za valitev in kot počivališče ujed.

45 Ker ne obstajajo znanstveni podatki o nasprotnem, se zdi območje številka 166, navedeno v seznamu IBA 2000, najprimernejše za ohranjanje zadevnih vrst (glej zgoraj navedeno sodbo Komisija proti Nizozemski, točka 62). Zato zgolj razvrstitev kot POV jezera Psalidi in Alyki (Lake Psalidi and Alyki), kot mokrišč, ni dovolj za

izpolnitev obveznosti iz člena 4(1) in (2) Direktive 79/409. Tožbi Komisije je treba zato v tem delu ugoditi.

46 Helenska vlada zlasti za območji številka 99 in 180 trdi, da nista ornitološko pomembni. Komisija tej trditvi ugovarja, ker ni prejela nobene znanstvene ocene. Helenska vlada ob izteku roka iz obrazloženega mnenja ni predložila znanstvenega dokaza o nasprotnem, tako da je treba tožbi Komisije v tem delu ugoditi.

47 V zvezi z drugimi območji, ki jih je navedla Komisija, in sicer z območji številk 59 (Pinios Delta), 61 (Reservoirs of former Lake Karla), 89 (Lake Amvrakia), 98 (Kalogria lagoon, Strofilia forest, and Lamia marshes), v katerem večji deli niso zajeti kot POV, 132 (Lakes Khortaro and Alyki, Moudros gulf, Diapori fen, and Fakos peninsula), v katerem Moudroski zaliv ni zajet kot POV, in 138 (Gera Gulf-Dipi and Haramida marshes, Lesvos), ki je delno zajet, je treba ugotoviti, da je Helenska republika napovedala, da bo ta območja ponovno ocenila.

48 Ob upoštevanju vsega zgoraj navedenega je treba ugotoviti, da ker niso bile predložene znanstvene študije, ki bi lahko izpodbile rezultate IBA 2000, Helenska republika s tem, da je kot POV razvrstila ozemlja, katerih število in skupna velikost sta očitno manjša od števila in skupne velikosti ozemelj, ki izpolnjujejo pogoje za razvrstitev kot POV, ni izpolnila obveznosti iz člena 4(1) in (2) Direktive 79/409.

Tretji in četrti očitek: nedoločitev POV za več vrst ptic, ki so navedene v Prilogi I k Direktivi 79/409, in za več selitvenih vrst, ki niso navedene v tej prilogi, ali razvrstitev kot POV ozemelj, kjer te vrste niso zastopane v zadostni meri

Trditve strank

49 Po mnenju Komisije naslednje vrste ptic, navedene v Prilogi k Direktivi 79/409 – in sicer vranjek (Phalacrocorax aristotelis desmarestii), brkati ser (Gypætus barbatus), rjavi jastreb (Ægypius monachus), mali klinkač (Aquila pomarina), kraljevi orel (Aquila heliaca), rjasta kanja (Buteo rufinus), kragulji orel (Hieraætus fasciatus), rdeča postovka (Falco naumanni), sredozemski sokol (Falco eleonoræ), južni sokol (Falco biarmicus), turški brglez (Sitta krueperi) in turški strnad (Emberiza cineracea) –, niso dovolj varovane s POV.

50 Komisija v zvezi s selitvenimi vrstami trdi, da je za te vrste, ki so varovane na podlagi člena 4(2) Direktive 79/409, pomembnih tudi več območij, navedenih v IBA 2000. Zaradi selitve ali prezimovanja so med drugim zajete določene anseriformes, charadriiformes in določene bolj običajne vrste, navedene v Prilogi I k tej direktivi.

51 Helenska vlada meni, da so vrste iz Priloge I k Direktivi 79/409 v zadostni meri varovane, z izjemo rjaste kanje, rdeče postovke, turškega brgleza in turškega strnada.

V zvezi s kraljevim orlom pojasnjuje, da bodo ob koncu programa v zvezi z desetimi pilotnimi območji na voljo novejši dokazi.

52 Helenska vlada dodaja, da primerjava – glede na dano vrsto – populacije, varovane s POV, s populacijo, ki je navedena v IBA 2000, ne more biti edino in nesporno merilo za varstvo te vrste. Po mnenju navedene vlade je mogoče, da – glede na razporeditev zadevne vrste na določenem območju – zahteve, ki jih določa skupina meril C (skupina, ki se nanaša na države EU) in so navedene v IBA 2000, za populacijo te vrste, niso izpolnjene.

53 Komisija v zvezi z uporabljeno metodologijo in merili meni, da grški organi v določenih primerih izpodbijajo merila, ki so navedena v IBA 2000, pri čemer pa ista merila uporabljajo v drugih primerih, s čimer se torej zapletajo v nasprotja, in da svoje trditve utemeljujejo na pomembnosti določenih območij, čeprav je želen rezultat varstvo vrst.

Presoja Sodišča

54 Komisija s tretjim in četrtim očitkom Helenski republiki očita, da ni določila POV za več vrst ptic, ki so navedene v Prilogi I k Direktivi 79/409, in več selitvenih vrst, ki niso navedene v tej prilogi, ali pa je kot POV razvrstila ozemlja, na katerih te vrste niso zastopane v zadostni meri.

55 Takoj je treba zavrniti predlog Komisije, naj se ugotovi, da Helenska republika s tem, da ni določila POV za več vrst ptic, naštetih v Prilogi I k Direktivi 79/409, in za selitvene vrste, ki niso navedene v tej prilogi, ni izpolnila obveznosti iz člena 4(1) in (2) Direktive 79/409.

56 Iz postopka namreč izhaja, da pri vrstah, navedenih v Prilogi I k Direktivi 79/409, kot POV ni bilo razvrščeno glavno območje razmnoževanja zgolj ene vrste, in sicer turškega brgleza, in da pri selitvenih vrstah, ki niso navedene v tej prilogi, ni niti ene vrste brez razvrščenega ozemlja. Ker je Helenska vlada sprejela očitek Komisije v zvezi s turškim brglezom, je treba predlogu Komisije ugoditi zgolj glede tega, da POV ni bil določen zgolj v zvezi s to vrsto.

57 Komisija z očitkom v zvezi z razvrstitvijo kot POV ozemelj, na katerih naj bi bilo več vrst ptic, navedenih v Prilogi I k Direktivi 79/409, in več selitvenih vrst, ki niso navedene v tej prilogi, zastopanih v nezadostni meri, trdi posebej za populacijo dvanajstih vrst ptic, da POV, ki jih je omejila Grčija, nezadostno zajemajo površino območij IBA 2000, na katerih so prisotne te vrste.

58 Helenska vlada je ta očitek izrecno priznala v zvezi z rjasto kanjo, rdečo postovko in turškim strnadom, tako da je treba tožbi glede teh vrst ugoditi.

59 V zvezi z drugimi vrstami, in sicer vranjek, brkati ser, rjavi jastreb, mali klinkač, kraljevi orel, kragulji orel, sredozemski sokol in južni sokol je treba ugotoviti, da helenska vlada, s tem da se je sklicevala na program ponovne preučitve in na študijo desetih pilotnih območij, ki še niso vsa dokončno ocenjena, in s tem da ni priglasila študije družbe EOE o rjavem jastrebu, ni predložila znanstvenih študij, ki bi lahko izpodbile rezultate IBA 2000 in dokazale, da so bila kot POV razvrščena območja, v katerih so te vrste zastopane v zadostni meri. Tožbi Komisije je treba zato v tem delu ugoditi.

60 Ob upoštevanju zgoraj navedenega je treba ugotoviti, da Helenska republika s tem, da ni določila POV za varstvo turškega brgleza, in s tem, da je kot POV razvrstila območja, v katerih vranjek, brkati ser, rjavi jastreb, mali klinkač, kraljevi orel, rjasta kanja, kragulji orel, rdeča postovka, sredozemski orel, južni sokol in turški strnad niso zastopani v zadostni meri, ni izpolnila obveznosti iz člena 4(1) in (2) Direktive 79/409.

61 V nadaljevanju je treba šteti, da je tožba, ki jo je vložila Komisija, utemeljena.

62 Glede na zgoraj upoštevano je treba ugotoviti, da Helenska republika,

— s tem da je kot POV razvrstila ozemlja, katerih število in skupna velikost sta očitno manjša od števila in skupne velikosti ozemelj, ki izpolnjujejo pogoje za razvrstitev kot POV, kot so določeni v členu 4(1) in (2) Direktive 79/409,

— s tem da ni določila POV za varstvo turškega brgleza, in

— s tem da je kot POV razvrstila območja, v katerih vranjek, brkati ser, rjavi jastreb, mali klinkač, kraljevi orel, rjasta kanja, kragulji orel, rdeča postovka, sredozemski orel, južni sokol in turški strnad niso zastopani v zadostni meri,

ni izpolnila obveznosti iz člena 4(1) in (2) Direktive 79/409.

Stroški

63 V skladu s členom 69(2) Poslovnika Sodišča se neuspeli stranki naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni. Ker je Komisija predlagala, naj se Helenski republiki naloži plačilo stroškov, in ker slednja z večino predlogov ni uspela, se ji naloži plačilo stroškov. V skladu s členom 4, prvi odstavek, istega člena, Kraljevina Španija, Francoska republika, Portugalska republika in Republika Finska, ki so intervenirale, nosijo lastne stroške.

Iz teh razlogov je Sodišče (drugi senat) razsodilo:

1. Helenska republika,

— s tem da je kot posebna območja varstva razvrstila ozemlja, katerih število in skupna velikost sta očitno manjša od števila in skupne velikosti ozemelj, ki izpolnjujejo pogoje za razvrstitev kot posebna območja varstva, kot so določeni v členu 4(1) in (2) Direktive Sveta 79/409/EGS z dne 2. aprila 1979 o ohranjanju prosto živečih ptic, kot je bila spremenjena zlasti z Direktivo Komisije 97/49/ES z dne 29. julija 1997,

— s tem da ni določila posebnih območij varstva za varstvo turškega brgleza (Sitta krueperi), in

— s tem da je kot posebna območja varstva razvrstila območja, v katerih vranjek (Phalacrocorax aristotelis desmarestii), brkati ser (Gypætus barbatus), rjavi jastreb (Ægypius monachus), mali klinkač (Aquila pomarina), kraljevi orel (Aquila heliaca), rjasta kanja (Buteo rufinus), kragulji orel (Hieraaetus fasciatus), rdeča postovka (Falco naumanni), sredozemski sokol (Falco eleonoræ), južni sokol (Falco biarmicus) in turški strnad (Emberiza cineracea) niso zastopani v zadostni meri,

ni izpolnila obveznosti iz člena 4(1) in (2) Direktive 79/409, kot je bila spremenjena z Direktivo 97/49.

2. V preostalem se tožba zavrne.

3. Helenski republiki se naloži plačilo stroškov.

4. Kraljevina Španija, Francoska republika, Portugalska republika in Republika Finska nosijo lastne stroške.

Podpisi